

Jutlus Nõos P, 07.04.19 kell 11.00, *Judica*

Lektsioonid: 1Ms 22:1–13; Hb 9:11–15

Pihikõne: Mt 28:20

Jutlus: Jh 11:47–53

Laulud: 68 (1–3); 75 (1–3, 4); 278 (1–3); 444 (1–5)

Seepeale kutsusid ülempreestrid ja variserid kokku Suurkohtu koosoleku ja ütlesid: „Mis me teeme? See inimene teeb palju tunnustähti. Kui me jätame ta rahule, hakkavad kõik temasse uskuma, ning siis tulevad roomlased ja võtavad ära nii meie pühapaiga kui ka rahva.” Aga üks neist, Kaifas, kes oli tolle aasta ülempreester, ütles neile: „Teie ei tea mitte midagi ega mõtle, et teile on parem, et üks inimene sureb rahva eest, kui et kogu rahvas hukkub.” Aga seda ta ei öelnud iseenesest, vaid tolle aasta ülempreestrina kuulutas prohvetlikult, et Jeesusel tuleb surra rahva eest. Aga Jeesus ei pidanud surema üksnes selle rahva eest, vaid et koguda ka hajali elavaid Jumala lapsi ühtekokku. Sellest päevast peale võtsid nad siis nõuks Jeesus ära tappa.

Tänase pühapäeva teema kirikukalendri järgi on „Kannatuse pühapäev“. See nimi viitab vanakiriklikule tavale tähistada eriliselt Kristuse kannatusaja perioodi, mis algab pühapäevaga enne palmipuudepäha, seega 5. kannatusaja pühapäevaga, ja lõpeb Vaikse Laupäevaga. Sel perioodil olevat 6. sajandi andmete järgi kõrbemungad naasnud oma kloostritesse. Läänekirikus on ka tava katta selleks perioodiks kiriku krutsifiks kinni violetse või musta kangaga.

Kannatusele viitab ka tänane jutlusealune kirjakoht. Kuid mitte otseselt, vaid kaudselt. Otsesesele kannatusele mõeldakse Suurel Nädalal, mil Kristus tõepoolest kannatas: alates tema vahistamisest, piinamisest ja mõnitamisest kuni süüdimõistmiseni Pilaatuse juures, Kolgata teeni, ristilöömiseni ja surmani ristil.

Kuid tänases kirjakohas kannatavad kõik, nii inimesed kui Jumal. Vaadelgem seda lähemalt.

Kõigepealt kannatas Palestiina rahvas. Nende hulgas oli loendamatu hulk koormatud ja vaevatud, keda Jeesus oma teel kohtas. Mt 9:36 ütleb evangelist Jeesuse kohta: „Aga rahvahulka nähes hakkas tal neist hale, sest nad olid väsitatud ja vaevatud otsekui lambad, kellel ei ole karjast.“ Ja laiemalt kannatas muidugi kogu maapealne rahvas, kelle peal lasus Aadama ja Eeva patu needus. Kelle naised pidid valuga lapsi ilmale tooma ja kelle mehed pidid vaevaga oma leiba teenima. Ka meie kirjakohas mainib evangelist Johannes neid: need on „hajali elavaid Jumala lapsed“, kelle eest Jeesus pidi surema. Need on ka meie esivanemad ja meie koos nendega.

Kuid kindlasti kannatasid ka juutide ülemkohtu liikmed, kellena evangelist nimetab ülempreestrid ja varisere. Nende jaoks oli asi kontrolli alt väljunud. Jeruusalemma lähedal Betaanias oli Jeesus just nüüdsama teinud vägeva imeteo – ärganud surnuist Laatsaruse. Nüüd polnud enam mingit kahtlust, et Jeesust tuleb võtta väga tõsiselt, sest inimesed hakkasid uskuma temasse kui Messiasse, kes vabastab lõpuks ometi kord juudid Rooma ülemvõimu alt ning rajab Taaveti omaga sarnase kuningriigi.

Selline vaimne ja füüsiline klammerdumine Jeesuse külge tundus aga ülemkohtule ohtlikuna. Kardeti rahvarahutusi, mille peale Rooma võimud võisid vägivaldaga sekkuda ja võtta juutidelt ära teatava autonoomia, mis Rooma riigi Judea provintsis oli välja kaubeldud.

Ülemkohus oli suure pinge all, sest tarvis oli kiiresti midagi otsustada. Seda, et otsustamata jätta ei saanud, väljendabki evangelisti esitatud ülemkohtu nõutu küsimus: „Mis me teeme? ... Kui me jätame ta rahule, hakkavad kõik temasse uskuma, ning siis tulevad roomlased ja võtavad ära nii meie pühapaiga kui ka rahva.“

Omamoodi kannatas ka ülempreester Kaifas. Temal lasus vastutus ülemkohtu otsuse ees. Tema pidi ülemkohtu liikmetele seepärast vajadusel vastanduma, olles samal ajal nendega ühes paadis.

Olen praegu toimuva Brexiti protsessi ajal ikka mõelnud Suurbritannia peaministri Theresa May peale. Ühest küljest peab ta esindama Suurbritannia rahvast, teisest küljest aga võitlema sellesama rahva esindajatega parlamendis. Ja tegelikult on sellise kannatuse kütkes vist igasuguse demokraatliku riigi juhid, erandiks pole tõenäoliselt ka meie enda Jüri Ratas.

Kuid ülemkohus polnud siiski nii demokraatlik organ kui ühe Euroopa riigi riigikogu ja valitsus. Niisiis sai ülempreester Kaifas oma tahtmise ülemkohtule peale suruda. Ja tema tahtmine oli lihtne: tuleb lasta surra ühel, et päästa paljusid.

Kuid nüüd ütleb Johannes ühe mõistatusliku lause (Jh 11:51): „Aga seda ta ei öelnud iseenesest, vaid tolle aasta ülempreestrina kuulutas prohvetlikult, et Jeesusel tuleb surra rahva eest.“ Kas tuleb seda mõista nii, et Kaifas ei kõnelnudki omaenese sõnu? Jah, tõepoolest: Piiblis kirjeldatud prohvetid ei väljenda ju mitte omaenese tahet, vaid Jumala tahet. Kas siis Kaifas kõneles Jumala sõnu?

Tõepoolest, nii see oli! Kafas oli ju preester. Ja mis on preestri ülesanne VT-s? Tuua Jumalale üks ohver, millega lepitada paljude patud. Selleks olidki need loomad, keda karjade kaupa templiteenistustel ohverdati: nad pidid surema, et inimestel lasuvat Jumala viha lepitada.

Ja nüüd kuulutas juutide ülepreester Kaifas, et üks inimene tuleb ohverdada kogu rahva eest. Kui need polnud tema oma sõnad, siis olid need Jumala sõnad. Seega käskis Jumal Kaifasel võtta vastu otsus, et tema Poeg tuleb hukata juutide eest. Ja mitte ainult juutide, vaid ka hajali elavate Jumala laste ehk paganate eest!

Ennist kõnelesin inimeste erinevaist kannatustest, kuid nüüd tuleb ilmsiks Jumala kannatus. See ongi see kaudne kannatus, mida ennist mainisin. Sellel hetkel, kui Kaifas toob kuuldavale prohvetliku otsuse, et Jeesus peab surema paljude eest, algab Jumala kannatus.

Lugesime altaris sellest, kuidas algas Aabrahami kannatus: see algas hetkest, mil Jumal ütles talle (1Ms 22:2): „Võta nüüd Iisak, oma ainus poeg, keda sa armastad, ja mine Morijamaale ning ohverda ta seal põletusohvriks ühel neist mägedest, mis ma sulle nimetan!” Järgnes raske öö, sest on öeldud, et alles hommikul asus Aabraham koos Iisakiga teele. Ja siis järgnesid kolm piinarikast reisipäeva, kuni lõpuks jõuti Jumala nimetatud mäe juurde.

Jumala kannatus algab aga sellest hetkest, mil ta laseb Kaifase kui preestri suu läbi määrata oma Poja surma – tavalise ohvrilooma asemel, sest vaid Jumala Poeg saab olla selline ohvriloom, kes kannab ära kogu maailma patud. See Jumala kannatus kestab kuni Jeesuse surmani Kolgatal.

Jääb veel küsida, kas kõik võinuks minna ka teisiti? Mis oleks olnud siis, kui mureliku ülemkohtu idee jätta Jeesus rahule, oleks teoks saanud? Siis oleksid hakanud kõik temasse uskuma. Ja erinevalt ülemkohtu oletusest, poleks roomlased Jeruusalemma templit puutunud ja juudi rahvast kimbutanud. Sest Jumala soov oligi ju see, et inimesed hakkaksid Jeesusesse uskuma.

Kuid patt, kurat ja surm – kõik see, mis inimese südames elab – ei lubanud ülemkohtul teisiti talitada. Ja nii nagu madu tüssas Eedeni aias naist, tüssas kurat nüüd ülemkohut. Kurat pani ülemkohtule pähe hirmu, et kui inimesed hakkavad Jeesusesse uskuma, siis hävitavad roomlased templi ja rahva. Kuid tegelikult juhtus see ikkagi: aastal 70 hävitasid roomlased Jeruusalemma templi ja hajutasid rahva – vaatamata sellele, et ülemkohus oli enda arvates ettevaatusabinõud kasutusele võtnud.

Kuid, tänu Jumalale, tüssata sai ka kurat. Sest Jeesusesse uskuma hakkasid paljud, vaatamata sellele, et ta hukkus ja et ka tempel hävitati ning juudi rahvast järgnevate sajandite jooksul vaenati. Jeesus ei jäänud põrguhauda, vaid tõusis üles. Ja tema ihu sai uueks vaimulikuks templiks varasema kividest templi asemel.

Niisiis kannatasid selles loos kõik. Kurat oli inimeste peale pannud suure kannatuse. Kuid Jumala kannatus oli veelgi suurem. Ja see kannatus määras, sest see andis elu – kogu loodud maailmale ja loodud inimsoole.

Kui peame oma elus kannatama, siis valigem Jumala kannatus. 2Kr 4:11: „Sest meid, kes me elame, antakse alatasa surma Jeesuse pärast, et ka Jeesuse elu avalduks meie surelikus ihus.“

Aamen.